

Spis treści

Wstęp / 17

Część I: Dom i dzieciństwo. Wojna / 25

Dorastanie między mieszkaniem premiera a bezdomnymi / 29

Wojna / 40

Tajne komplety / 42

Ukrywanie Żydów, Francuza i Ukraińca. Sublokator
z kontrwywiadu / 44

Okupacyjna codzienność / 50

Przez Szare Szeregi do batalionu „Baszta” Armii Krajowej / 52

„Baszta”: braterstwo broni / 63

„Wiedziałem, że TAM giną ludzie” / 66

Codzienność konspiracji / 67

Część II: Powstanie i pamięć / 81

Godzina „W” / 81

Obrona „Alkazaru” przy Narbutta 27a / 99

Mokotowska codzienność / 103

Evakuacja szpitala elżbietanek po bombardowaniu / 105

Armia Czerwona za Wisłą, niemiecki atak na Mokotów / 107

Nocne natarcie na Królikarnię / 110

Krwawe walki na Goszczyńskiego / 113

Kanały / 117

Waga pamięci. Próba zrozumienia przeciwnika nie jest
zapomnieniem / 126

Powrót do domu, którego nie było, i pamięć powstania / 128

Część III: Samokształcenie, pozytywizm, PIW / 137

- Wyzwolenie? „To nic wesołego” / 137
Odbudować Polskę z gruzów – „choćby z diabłem na czele” / 139
„Byłem uczulony na tę czerwień” / 145
Praca organiczna: szkoła, harcerstwo, koło samokształceniowe / 148
Matura, referendum, początek studiów / 152
Traktat moralny i Koło Wiedeńskie. Nowy adres:
 Konopczyńskiego 4 / 157
Na polonistycę w przeddzień socrealizmu / 158
Pierwsze konferencje, pierwsze teksty. *Finis Poloniae! Śmierć*
 „Anody” / 164
Formowanie się etyki Lipskiego: między Russellem
 a chrześcijaństwem / 169
Uniwersytet – tygiel różnych doświadczeń / 170
Z neopickwickistami w „Hadesie” / 172
Traktat moralny: „poznawaliśmy się po Miłoszu” / 176
Groteska jako broń przeciw fanatyzmowi: „alkoholizm dziejowy”
 i pluszowy miś / 180
Krąg koleżeński – szczepionka przeciwko amokowi stalinizmu / 182
W pierwszym szeregu ruchu oporu „mieszczkańskiego
 literaturoznawstwa” / 189
Pierwsze związki z IBL-em / 195
Lipski a Żółkiewski / 197
Szukanie własnej polonistycznej drogi / 199
UB na tropie „personalistów”: „winni byliśmy picciu czarnej
 kawy” / 201
Przesłuchanie w listopadzie 1953 r. / 209
Eulalia / 212
Codzienność bierutowskiej Warszawy / 221
Lipski w Państwowym Instytucie Wydawniczym / 223
Lustro epoki: diariusz Lipskiego; Swetoniusz epoki Bieruta
 i Gomulki / 234
Boy, „poezja fotograficzna” i edycje literatury najnowszej / 239
Odwilż / 247

- „Ciemne” początki Klubu / 251
- Lipski przychodzi do Klubu Krzywego Koła / 260
- „Co wytrzeszczacie oczy? Czy o tym nie wiedzieliście?”
Transparent / 271
- Gombrowicz trafia do PIW-u. Epoka przejściowa w KKK: prezesem
Jan Strzelecki / 277
- W KKK o antysemityzmie – pułapki uogólnień / 280
- Poznański Czerwiec. Witkacy „za rękę wiódł nas aż do najgłębszych
kręgów Pieła” / 283
- Niespokojne lato 1956: cisza przed burzą. „Nawet liryka jest
publicystyką” / 286
- Puławianie i natolińczycy. Antysemityzm w walce politycznej / 293
- Październik i Front Październikowy / 303
- W NRD / 312
- Czym miał być Front Październikowy? Wolne wybory a problem
jednej listy / 337
- Sceptycyzm wobec zmian personalnych bez zmiany systemu. Piasecki
jako zagrożenie / 342
- Cichy kres rewolucji: „to już koniec krótkiej wiosny w naszym
kraju” / 347
- Gomułka: głosujcie bez skreśleń. „Po Prostu”: wybierzmy
najlepszych! / 358
- Przejęcie sterów w KKK: 31 stycznia i 10 lutego 1957 r. / 362
- Czym Krzywe Koło różniło się od... Krzywego Koła / 365
- Odpływ fali społecznego zaangażowania. Kryzys frekwencyjny
w KKK i spadek czytelnictwa „Po Prostu” / 369
- Recenzja *Ferdydurke* – esej o dyktaturze ideologii / 374
- Osobisty protest Lipskiego przeciw cenzurze. Wiersz Herberta na
pierwszej stronie „Po Prostu” / 378
- „Po Prostu”: bez kompromisu z I sekretarzem. Giedroyc proponuje
KKK współpracę / 381
- Przeciw fałszowaniu historii: afera w IBL-u i kłopoty w „Po
Prostu” / 391
- Wycieczka KKK, która nie doszła do skutku / 398
- Ponowna choroba, zamknięcie „Po Prostu”, zaostrenie kursu / 400

Stosunek do frakcji we władzach: „nie ma powodu, żebyśmy się
wprzęgali w ten rydwan” / 408
Lipski i „Po Prostu” / 410

Część V: Klub Krzywego Koła. Pierwsze wyrzucenie z pracy / 411

Kolportaż listów otwartych „Po Prostu” / 411
Zostaje już tylko Klub Krzywego Koła / 415
Lipski na celowniku SB / 416
„Pośmiertna czkawka Heidelbergu” – jak marksiści przesiedli się na
egzystencjalizm / 424
KKK na wulkanie: „jestem prezesem, gońcem, woźnym, skrybą
i wszystkim” / 426
Poufne spotkanie KKK z Crossmanem, politykiem Labour Party:
„największy błąd podczas mojej kadencji” / 433
KKK jako szeroka koalicja. Rozmowy z przedstawicielami Fundacji
Forda / 437
Czym jest prawdziwy patriotyzm / 442
Nie było jednej władzy: frakcje, grupy, koterie / 446
Aresztowanie Rewskiej. Działania Lipskiego w jej obronie / 450
Wszyscy zebrani głosowali na Lipskiego – poza nim samym / 453
Zaostrzenie kursu. Środowisko KKK „recenzentem” kandydatur
stypendiów fordowskich / 456
Początek pracy nad książką o ONR-Falandze. Próba wskrzeszenia
„Przedmieścia”. Procesy za „propagandę szeptaną” / 460
Pomysł koalicji KKK i środowiska „Znaku” przeciw
totalizmowi / 468
Ważne myśli o powstaniu warszawskim. Jak działać dalej? / 473
Rozważania o nowej inteligencji. Próby organizowania koalicji
przeciwko totalizmowi / 478
Ujawnia się SB (jako „kontrwywiad”). Relacje z Giedroyciem / 483
Wydawcy kontra cenzura. W Klubie Krzywego Koła dyskusja
o KPP / 496
Umowa na książkę o ONR-Falanga. Próba zawiązania szerokiej
koalicji opozycji w środowisku literackim i w Klubie Krzywego
Koła / 512

- Metoda krytycznoliteracka Lipskiego: odczytanie koncepcji
filozoficznej autora / 531
- Człowiek kawiarniany / 538
- Ponownie w obronie Rewskiej. Prehistoria Listu 34 / 543
- Klub Krzywego Koła – intelektualne dyskusje i trudna codzienność.
„Bolszewickie chamstwo” w cenzurze / 550
- O Falandze i Bolesławie Piaseckim. Idea Katolickiego Państwa
Narodu Polskiego. Odczyt pierwszy w ZLP i drugi – odwołany –
w KKK / 558
- Pierwsze wyrzucenie z pracy. Książka Słonimskiego –
na przemiał / 571
- Nieudane próby przejęcia kontroli nad KKK ze strony władz / 579

Część VI: Łoża i koniec Klubu. List 34 / 593

- Niespełniona nadzieja na etat w IBL-u. Niepewne
perspektywy / 593
- Nowy zarząd KKK, próby samookreślenia „zespołu”. Praca
w „Gromadzie – Rolniku Polskim” / 605
- Kolejne próby sterowania Klubem przez Komitet Warszawski PZPR.
Zaczątki kasy samopomocy opozycji / 614
- Jan Wolski proponuje / 617
- W Związku Literatów Polskich. „Polityka to nic innego, jak
dążność do instytucjonalnej realizacji określonych stosunków
międzyludzkich” / 623
- Niepokoje: prowokacja w KKK, SB szuka archiwum „Po Prostu”.
Atak na Lipskiego w „Trybunie Ludu” / 628
- Antologia poetów w „Gromadzie”: Od Staffa do Grochowiaka / 636
- Obudzenie łoży „Kopernik”. Lipski i wolnomularstwo / 639
- Pytania o sens istnienia Klubu. Nagroda KKK / 648
- Wymarzony etat w Instytucie Badań Literackich / 655
- Jasienica prezesem Klubu Krzywego Koła. Próby wyjścia poza
środowisko / 658
- Projekt listu przeciwko karze śmierci. Narada nad taktyką
KKK / 667
- Aresztowanie Anny Rudzińskiej, rewizja u Jana Wolskiego,
aresztowanie Jerzego Kornackiego / 673

Przesłuchania Lipskiego w MSW, zarekwirowanie archiwum KKK.
Próby zorganizowania obrony Rudzińskiej / 681
Granice ustępstw: Klub walczy o wolność dyskusji. *Sąd nad Don Kichotem* / 684
Sprawa Henryka Hollanda / 699
Zmierzch październikowych nadziei / 701
Wtrącenie: problem wiarygodności informacji SB / 703
Koniec Klubu Krzywego Koła / 705
Szukanie przestrzeni wolnej dyskusji po zamknięciu Klubu Krzywego Koła. Klub Poszukiwaczy Sprzeczności / 724
Lipski: pisma Robb-Narbutta, św. Jan od Krzyża i Wat. XIII
Plenum KC PZPR: „partia popiera twórczość realizmu socjalistycznego” / 735
Ofensywa „partyzantów”. Kampania przeciw Gombrowiczowi i Mrozkowi / 740
List 34: pomysł na protest, różne wersje tekstu memoriału, polityka podpisowa / 746
„Kolportaż”? Wśród znajomych / 771
Początek afery Listu 34. Śledztwo o numerze II 6 Ds 40/64 / 776
Ciche represje. Próba wiecu na Uniwersytecie Warszawskim.
Gomułka atakuje Lipskiego / 806
Kontrlist. Głos propagandy: „Targowiczanie dostarczający żeru zagranicznym propagandzistom” / 817
Groźba utraty pracy w IBL-u. Atak władz na pisarzy: Grzędziński i Wańkowicz / 821
Starania Lipskiego o odzyskanie książek i listów zarekwirowanych przez SB / 828

Część VII: „Wielki jałmużnik”: doktorat, kasa pomocy represjonowanym.
Marzec / 833

Lipski do Modzelewskiego i Kuronia: „wyczyście mieszkanie, bo jutro rano po Was przyjdą”. Bale u Prezydenta / 834
Lipski i Olszewski organizują pomoc represjonowanym. Władze oskarżają pisarzy o współpracę z „wrogimi” ośrodkami / 839
Obrona doktoratu. Udaremniony projekt petycji w sprawie amnestii dla więźniów politycznych / 841

Zebranie w 10. rocznicę Października. Wydanie *Nowych Aten*:
„mądrym dla memoriału, idiotom dla nauki” / 848
Awans na adiunkta. Rozpracowywany w sprawie morderstwa
Bohdana Piaseckiego. Kolejne aresztowanie. Petycja w obronie
Michnika / 852
Zniszczenie najnowszych zapisów z diariusza. Plotki o Lipskim jako
prowokatorze. Sprawy Piaseckiego ciąg dalszy / 860
Zdjęcie *Dziadów*. Proces Szpotańskiego. Lipski współorganizuje
protest pisarzy / 872
Marzec: „to nie jest tak, żeby infekcje były zupełnie obojętne dla
organizmu” / 880

Wykaz skrótów / 903

Indeks osób / 907

Spis ilustracji / 934